

КАФЕДРА ОРКЕСТРОВОГО ДИРИГУВАННЯ ТА ІНСТРУМЕНТОЗНАВСТВА

Диригування

Освітній ступінь
Спеціальність
Освітня програма

Бакалавр
025 Музичне мистецтво
«Народні інструменти:
«Балалайка», «Гітара»,
«Домра», «Цимбали»,
«Баян», «Акордеон»,
«Бандура»

Курс	1
Семестр	1-2

Статус

За вибором студента (за спеціалізацією диригування)

ECTS	3
Годин	90
Індивідуальні	34
Семінари	-
Самостійна робота	56

Семестровий контроль

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Литвиненко С. І., Народний артист України, професор, Франц Й. С., Заслужений діяч мистецтв України, в. о. професора, Дейннга В. М., кандидат мистецтвознавства, в. о. професора, Козачок А. М., Народний артист України, ст. викладач, Яременко Л. С., ст. викладач, Редько В. О., Заслужений діяч мистецтв, в. о. доцента, Гончаров А. О., кандидат мистецтвознавства, доцент, Шумська Л. Ю., Заслужений діяч мистецтв України, професор, Шумський М. О., Народний артист України, професор
Профіль викладача	
e-mail	iosiffrants@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Програмою навчальної дисципліни **Диригування** для студентів I – го курсу освітнього ступеню: «Бакалавр» в галузі знань: **02 «Культура і**

мистецтво», спеціальності: 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійними програмами: «Народні інструменти: Баян, Акордеон, Бандура, Цимбали, Домра, Балалайка, Гітара» передбачається індивідуальна підготовка та виховання майбутніх фахівців - диригентів відповідно до професійної кваліфікації: артист – соліст – інструменталіст, артист оркестру, артист ансамблю, викладач – інструменталіст, керівник оркестру (ансамблю), диригент, викладач мистецьких шкіл.

Мета навчальної дисципліни: постановка диригентського апарату, формування основ техніки, засвоєння навичок і прийомів передачі засобами жестів інформації виконавцям творчого колективу; розвинути слухові навички, необхідні для роботи з оркестровим колективом; підготувати висококваліфікованого диригента, здатного ефективно вирішувати питання становлення, розвитку і творчої діяльності колективу та різноманітних ансамблів; розширити загально музичний кругозір, долучити студентів до кращих зразків творчості різних стилів, жанрів, епох, суміжних видів мистецтв і науки – художня література, історія, філософія, живопис, театральне мистецтво та інші; підготувати організатора і вихователя оркестрового колективу, а також творчу особистість, який прагне плідно розвивати оркестрове виконавство.

Завдання:

- опанувати основами постановки диригентського апарату;
 - опрацювання мануальної техніки та удосконалення мистецтва диригування;
 - удосконалення слухових навичок – розвиток тембрального слуху;
 - вивчення та засвоєння оркестрового репертуару.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- теоретичні основи постановки диригентського апарату;
- Вихідна постава диригента;
- Складові частини жестів;
- Функції рук, позиції, діапазони, плани;
- Основні диригентські схеми;
- Ауфтаки та їх види;
 - основоположні засади диригентської майстерності, елементи внутрішньої і зовнішньої техніки;
 - методику роботи над оволодінням партитурою;
 - засоби і прийоми сценічної взаємодії з виконавцями оркестру в контексті розкриття драматургії твору;

вміти:

- застосовувати на практиці набуті знання і навички з основ постановки диригентського апарату до відповідних рухів рук, різних комбінацій

диригентських схем в ході опанування програм музичних творів. Важливим завданням при цьому є практичне опанування вправ на розвиток техніки рук;

- використовувати в процесі оволодіння партитурою музичного твору ґрунтовні навички техніки диригування, елементи художньо виражальних засобів;
- враховувати індивідуальні професійні якості оркестрових виконавців ;
- проводити аналіз запропонованого музичного тексту (партитури);
- до відповідних рухів рук, різних комбінацій диригентських схем в ході опанування програм музичних творів. Важливим завданням при цьому є практичне опанування вправ на розвиток техніки рук.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Viber, Zoom.

Перелік тем

Модуль I. Основи диригентської техніки

Тема 1.1. Диригування як мистецька діяльність

Тема 1.2. Виразальні засоби диригування

Модуль II. Технічно-практична робота над музичними творами

Тема 2.1. Функції рук диригента

Тема 2.2. Метричні схеми

Модуль III. Ауфтакт як основа техніки диригування.

Тема 3.1. Ауфтакт, показ вступу

Тема 3.2. Зняття звучання

Модуль IV Творчо - практична робота над музичними творами

Тема 4.1. Активні та пасивні жести та їх використання

Тема 4.2. Віддача жесту

Модуль V Художньо-технічні завдання диригента

Тема 5.1. Амплітуда диригентського жесту

Тема 5.2. Тактування витриманих нот, пауз

Модуль VI Диригування супроводу, каденцій та речитативів

Тема 6.1. Супровід солістам-інструменталістам і вокалістам

Тема 6.2. Диригування речитативів та каденцій

Тема 6.3. Види пауз та способи їх диригування

Форми та технології навчання

Індивідуальні заняття, самостійна робота.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування індивідуальних занять	35
2.	Виконання самостійної роботи	40
3.	Залік, іспит	25
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка **«відмінно»**: студент у повному обсязі опанував матеріал навчальної програми, виконав усі передбачені програмою форми роботи (відвідування індивідуальних занять, виконання самостійної роботи у повному обсязі), продемонстрував уміння самостійно працювати з партитурою та літературою, проявив ініціативність та здатність творчого підходу до диригентського виконання партитур.

Оцінка **«добре»**: студент загалом опанував матеріал навчальної програми (приблизно в обсязі 75%), орієнтується у проблематиці курсу, брав участь у різних формах роботи, передбачених програмою.

Оцінка **«задовільно»**: студент опанував матеріал курсу в обсязі 30–50%, не виявив зацікавленості заняттями, неякісно виконував практичні та теоретичні завдання, передбачені програмою.

Оцінка **«незадовільно»**: студенти не опанував матеріал курсу, не виконав обов'язкових форм роботи, не розуміє основний зміст та завдання курсу.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник для вищ. та серед. навч. закл. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. 600 с.
2. Дутчак В. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя ХХ – початку ХІ століття: монографія /Віолетта Дутчак. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. – 488 с
3. Дорофєєва В. Ю. Теоретичні аспекти сучасної української музики : монографія / В. Ю. Дорофєєва ; МОН України [та ін.]. – Київ : Ліра-К, 2017. – 188 с
4. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування / М. Ф. Колесса. – К. : Музична Україна, 1981. – 208 с.
5. Курінний О. Камерні ансамблі для народних інструментів / О. Курінний. – Полтава, 2009. – 64 с.
6. Матвій Г.В. Нові інструментально-ігрові прийоми в сучасному бандурному репертуарі. Проблеми сучасності: мистецтво, культура, педагогіка. Луганськ: Луг. держ. ін-т культ і мист., 2012. Вип. 20–21. С. 221–231
7. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків : Видавець Савчук О.О., 2012. 512 с.
8. Чечель Н. Б. Бандурне академічне мистецтво як феномен музичної культури. Київ, 2008. 101 с.
9. Музичне мистецтво України (питання історії, питання педагогіки, питання виконавства, музичне мистецтво в творчих персоналіях) : колективна монографія / заг. ред. Н. М. Кречко. – Київ : Ліра -К, 20020. – 204 с.
10. Мархлевський А. Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі / А. Ц. Мархлевський. – Київ : Муз. Україна, 2009. – 96 с.
11. Іваниш А.А. Аранжування та перекладання для капели бандуристів: навч. практикум для студентів вищ. навч. мистецьких закл. / А.А. Іваниш. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – Вип. 1. – 164 с.: дод.
12. Іваниш А.А. Аранжування та перекладання для капели бандуристів: навч. практикум для студентів вищ. навч. мистецьких закл. / А.А. Іваниш. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – Вип. 2. – 152 с.: дод.
13. Іваниш А.А. Аранжування та перекладання для капели бандуристів: навч. практикум для студентів вищ. навч. мистецьких закл. / А.А. Іваниш. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – Вип. 3. – 156 с.: дод.
14. Колесса Ф. М. Мелодії українських народних дум / Ф. М. Колесса. – К.,1969.
15. Кушпет В. Г. Самовчитель на старосвітських музичних інструментах / В. Г. Кушпет. – К., 2001
16. Овсїчук В. Кобзарство і Т. Г. Шевченко / Володимир Овсїчук // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14–16 квітня 2013 року. – Львів, 2013.
17. Сверстюк Є. Кобзар Перебендя / Євген Сверстюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14–16 квітня 2013 року. – Львів, 2013.
18. Скоць А. Кобзар у «Кобзарі» Тараса Шевченка / Андрій Скоць // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14–16 квітня 2013 року. – Львів, 2013.
19. Черемський К. Тарас Шевченко і традиційне співоцтво / Костянтин Черемський // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 14–16 квітня 2013 року. – Львів, 2013.

20. Черкаський Л. М. Українські народні музичні інструменти / Л. М. Черкаський. – К., 2003.